

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาอารมณ์ขันของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ ทำการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม 2547 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 184 ราย ผลการศึกษานำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลอารมณ์ขันของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้กลุ่มตัวอย่างคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 184 คน จำแนกตามกลุ่ม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการปฏิบัติงานสาธารณสุขระดับตำบล และความเพียงพอของรายได้ ดังแสดงในตารางที่ 1-2

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส และ ระดับการศึกษา (n = 184)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	84	45.65
หญิง	100	54.35
อายุ (ปี)		
20-30 ปี	44	23.91
31-40 ปี	89	48.37
41-50 ปี	37	20.11
51-60 ปี	14	7.61
($\bar{X}$ = 36.70, SD = 8.10, range = 23-59 ปี)		
สถานภาพสมรส		
โสด	36	19.56
คู่	132	71.74
ม้าย	5	2.72
หย่าร้าง	8	4.35
แยกกันอยู่	3	1.63
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	65	35.33
ปริญญาตรี	114	61.96
ปริญญาโท	5	2.71

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 54.35 และเพศชายร้อยละ 45.65 มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี (อายุเฉลี่ย 36.70 ปี) เกือบครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 48.37 มีสถานสมรสคู่มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 71.74 และระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 2 ใน 3 คิดเป็นร้อยละ 61.96

ตารางที่ 2

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล จำแนกตาม ตำแหน่ง ระยะเวลาการปฏิบัติงานและความเพียงพอของรายได้ ($n = 184$)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
เจ้าหน้าที่บริหารสาธารณสุข	47	25.54
เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน	84	45.65
นักวิชาการสาธารณสุข	35	19.02
เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข	3	1.63
เจ้าพนักงานธุรการ	8	4.35
พยาบาล	7	3.81
ระยะเวลาปฏิบัติงานสาธารณสุขระดับตำบล		
< 1 ปี	2	1.09
1-10 ปี	85	46.20
11-20 ปี	67	36.40
21-30 ปี	19	10.33
31-40 ปี	11	5.98
($\bar{X} = 13.25$, $SD = 8.17$, range = 6 เดือน-37 ปี)		
ความเพียงพอของรายได้		
เพียงพอ	104	56.52
ไม่เพียงพอ	80	43.48

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างมีตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ร้อยละ 45.65 มีระยะเวลาการปฏิบัติงานสาธารณสุขระดับตำบลตั้งแต่ 6 เดือน- 37 ปี (โดยมีระยะเวลาการปฏิบัติงานในช่วง 1-10 ปีมากที่สุด เป็นร้อยละ 46.20) และความเพียงพอของรายได้เพียงพอร้อยละ 56.52

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับอารมณ์ขันของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ช่วงคะแนน จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคะแนนอารมณ์ขัน โดยรวมและรายด้าน (n=184)

คะแนนอารมณ์ขัน	$\bar{X}$	S.D.	ช่วงคะแนน		เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
			แบบวัด	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
อารมณ์ขันโดยรวม	64.83	8.95	0-96	44-92	97 (52.70)	87 (47.30)
อารมณ์ขันรายด้าน						
ด้านความคิดสร้างสรรค์อารมณ์ขัน	26.45	6.17	0-44	7-44	105 (57.10)	79 (42.90)
ด้านการใช้อารมณ์ขันในการเผชิญความเครียด	20.54	3.17	0-28	11-28	98 (53.30)	86 (46.70)
ด้านความชื่นชอบต่ออารมณ์ขัน	6.29	1.23	0-8	0-8	72 (39.10)	112 (60.90)
ด้านทัศนคติต่ออารมณ์ขันและบุคคลที่มีอารมณ์ขัน	11.54	2.24	0-16	6-16	99 (53.80)	85 (46.20)

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนอารมณ์ขันโดยรวมเท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ย ร้อยละ 52.70 และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนอารมณ์ขันต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ร้อยละ 47.30 ($\bar{X} = 64.83$, $SD = 8.95$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนอารมณ์ขันเท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์อารมณ์ขัน ร้อยละ 57.1 ($\bar{X} = 26.45$, $SD = 6.17$) ด้านทัศนคติต่ออารมณ์ขันและบุคคลที่มีอารมณ์ขัน ร้อยละ 53.8 ($\bar{X} = 11.54$, $SD = 2.24$) ด้านการใช้อารมณ์ขันในการเผชิญความเครียด ร้อยละ 53.3 ($\bar{X} = 20.54$, $SD = 3.17$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าคะแนนอารมณ์ขันอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ด้านความชื่นชอบต่ออารมณ์ขัน ร้อยละ 39.1 ($\bar{X} = 6.29$, $SD = 1.23$)

ตารางที่ 4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างต่ออารมณ์ขั้นด้านการใช้อารมณ์ขั้นในการเผชิญกับความเครียด (n= 184)

คะแนน (จำนวน/ ร้อยละ) ข้อคำถาม	$\bar{X}$	SD	ไม่เห็น ด้วย อย่างอื่น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่มี ความคิด เห็น	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
การมีความคิดเชิงตลกขบขัน หรือการมีอารมณ์ขัน ช่วยให้ ฉันเอาชนะสถานการณ์ที่ยุ่งยาก ไปได้	2.97	0.70	1 (0.50)	9 (4.90)	15 (8.20)	128 (69.60)	31 (16.80)
ฉันสามารถใช้ความคิดเชิงตลก ขบขันมาช่วยใน การปรับตัว เองให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้	2.71	0.77	—	20 (10.90)	29 (15.80)	119 (64.70)	16 (8.70)
การใช้อารมณ์ขันเป็นกลไกการ ปรับตัวที่ไม่ดีที่สุด*	2.80	0.97	2 (1.10)	21 (11.40)	26 (14.10)	87 (47.30)	48 (26.10)
อารมณ์ขันช่วยให้ฉันระยอ รับกับสถานการณ์ต่างๆที่เกิด ขึ้นได้	2.91	0.69	1 (0.50)	9 (4.90)	19 (10.30)	130 (70.70)	25 (13.60)
การใช้อารมณ์ขันในการเผชิญ กับความเครียดเป็นวิธีการปรับ ตัวที่ดีมาก	3.00	0.70	2 (1.10)	6 (3.30)	16 (8.70)	126 (68.50)	34 (18.40)
การที่พยายามจัดการกับสถาน การณ์ต่างๆโดยใช้อารมณ์ขัน ถือเป็นวิธีการที่ไม่ฉลาดที่สุด*	2.75	0.87	—	17 (9.20)	47 (25.50)	84 (45.70)	36 (19.60)
อารมณ์ขันช่วยให้ฉันรู้สึกผ่อนคลาย	3.32	0.67	2 (1.10)	2 (1.10)	3 (1.60)	104 (56.60)	73 (39.60)

จากตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 56.60 เห็นด้วย ร้อยละ 39.60 เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าอารมณ์ขันช่วยให้รู้สึกผ่อนคลาย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.70 เห็นด้วย ร้อยละ 18.40 เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการใช้อารมณ์ขันในการเผชิญกับความเครียดเป็นวิธีการปรับตัวที่ดีมาก และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 69.60 เห็นด้วย ร้อยละ 16.80 เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการมีความคิดเชิงตลกขบขันหรือการมีอารมณ์ขัน ช่วยให้สามารถเอาชนะสถานการณ์ที่ยุ่งยากได้

ตารางที่ 5

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างต่ออารมณ์ขั้นด้านความคิด
สร้างสรรค์อารมณ์ขั้น ($n = 184$)

คะแนน(จำนวน/ ร้อยละ)			ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่มี	เห็นด้วย	เห็นด้วย
ข้อคำถาม	X	SD	อย่างยิ่ง	ด้วย	ความคิด	เห็น	อย่างยิ่ง
ในบางเวลาฉันชอบคิดเรื่องราวที่	2.76	0.80	2	17	24	121	20
ตลกขบขัน หรือเรื่องราวที่สนุก			(1.10)	(9.20)	(13.00)	(65.80)	(10.90)
สนานขึ้นเอง							
ฉันมั่นใจว่าสามารถทำให้ผู้อื่น	2.72	0.79	1	18	31	115	19
หัวเราะได้			(0.50)	(9.80)	(16.80)	(62.50)	(10.40)
คนอื่นมักบอกฉันว่าฉันเป็นคน	2.08	0.86	4	44	73	58	5
พูดคุยถึงสิ่งที่น่าหัวเราะอยู่เสมอ			(2.20)	(23.90)	(39.70)	(31.50)	(2.70)
ฉันสามารถทำให้สถานการณ์ที่ตึง	2.69	0.87	2	23	26	112	21
เครียดผ่อนคลายขึ้นด้วยการพูด			(1.10)	(12.50)	(14.10)	(60.90)	(11.40)
เรื่องราวที่สนุกสนานน่าหัวเราะ							
ฉันสามารถทำให้บุคคลอื่นหัวเราะ	2.45	0.79	1	24	58	93	8
อย่างสนุกสนาน			(0.50)	(13.04)	(31.52)	(50.54)	(4.35)
ฉันมีวิธีพูดหรือเล่าเรื่องราวที่ทำให้	2.53	0.76	—	22	50	104	8
คนอื่นหัวเราะ				(12.00)	(27.20)	(56.50)	(4.30)
ฉันมักจะถูกคาดหวังให้เป็นคนพูด	1.85	0.88	9	54	81	34	6
เล่าเรื่องราวที่สนุกสนาน			(4.90)	(29.30)	(44.00)	(18.50)	(3.30)
เพื่อนๆส่วนมากมักคิดว่าฉันเป็น	1.89	0.90	10	53	70	48	3
คนที่ค่อนข้างตลก			(5.50)	(28.80)	(38.00)	(26.10)	(1.60)
บางครั้งฉันสามารถใช้อารมณ์ขัน	2.37	0.77	1	26	64	89	4
ในการควบคุมบุคคลอื่นได้			(0.50)	(14.10)	(34.80)	(48.40)	(2.20)
ฉันใช้อารมณ์ขันสร้างความสนุก	2.91	0.66	—	9	22	128	25
สนานเพลิดเพลินให้กับเพื่อนๆ				(4.90)	(12.00)	(69.50)	(13.60)
ของฉัน							
ฉันพูดเล่าเรื่องราวที่ทำให้ผู้อื่น	2.15	0.85	3	39	75	60	7
หัวเราะ รู้สึกสนุกสนานได้อย่าง			(1.60)	(21.20)	(40.80)	(32.60)	(3.80)
คล่องแคล่ว							

จากตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 69.50 เห็นด้วย และร้อยละ 13.60 เห็นด้วยอย่างยิ่งว่า มีการใช้อารมณ์ขันสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับเพื่อนๆ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.80 เห็นด้วย และร้อยละ 10.90 เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าในบางเวลาชอบคิดเรื่องราวที่ตลกขบขันหรือ เรื่องราวที่สนุกสนานขึ้นเอง และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.50 เห็นด้วย ร้อยละ 10.40 เห็นด้วยอย่างยิ่งว่ามั่นใจว่าสามารถทำให้ผู้อื่นหัวเราะได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 6

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างต่ออารมณ์ขั้นด้านความ
ชื่นชอบต่ออารมณ์ขั้น ($n = 184$)

คะแนน (จำนวน / ร้อยละ)	$\bar{X}$	SD	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่มีความ คิดเห็น	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ข้อความ							
ฉันชอบเรื่องราวที่เป็นเรื่อง ตลกขบขัน	3.07	0.78	2 (1.10)	8 (4.30)	15 (8.20)	109 (59.20)	50 (27.20)
ฉันรู้สึกชื่นชอบกับบุคคลที่มี ความสามารถในการสร้าง อารมณ์ขั้นได้	3.22	0.78	4 (2.20)	4 (2.20)	4 (2.20)	107 (58.10)	65 (35.30)

จากตารางที่ 6 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 59.20 เห็นด้วยและร้อยละ 27.20 เห็นด้วยอย่างยิ่งว่า
ชอบเรื่องราวที่เป็นเรื่องตลกขบขัน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.10 เห็นด้วยและร้อยละ 35.30 เห็นด้วย
อย่างยิ่งว่ารู้สึกชื่นชอบกับบุคคลที่มีความสามารถในการสร้างอารมณ์ขั้นได้

ตารางที่ 7

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างต่ออารมณ์ขั้นด้านทัศนคติต่อ
อารมณ์ขั้นและบุคคลที่มีอารมณ์ขั้น ($n = 184$)

คะแนน (จำนวน/ ร้อยละ)	$\bar{X}$	SD	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่มี ความคิด เห็น	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ข้อคำถาม							
ฉันเป็นคนที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือรูป ภาพที่เกี่ยวกับเรื่องตลก ขบขัน*	3.02	0.97	60 (32.60)	93 (50.50)	10 (5.40)	17 (9.20)	4 (2.20)
บุคคลที่ชอบเล่าเรื่องตลก มัก ทำให้ผู้อื่นรู้สึกรำคาญ*	3.01	0.83	53 (28.80)	93 (50.50)	27 (14.70)	10 (5.50)	1 (0.50)
การเรียกบุคคลอื่นว่า “ตัว ตลก” ถือเป็นคำพูดที่แสดง ถึงการดูถูกเหยียดหยาม*	2.50	1.02	29 (15.80)	73 (39.60)	49 (26.60)	27 (14.70)	6 (3.30)
ฉันรู้สึกไม่สบายใจเมื่อมีคน รอบข้างส่วนใหญ่พูดถึงเรื่อง ราวที่ตลกขบขัน*	3.00	0.81	45 (24.50)	109 (59.30)	19 (10.30)	8 (4.30)	3 (1.00)

จากตารางที่ 7 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 32.60 และร้อยละ 50.50 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งและ
ไม่เห็นด้วยต่อข้อคำถามที่ว่าฉันเป็นคนที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือรูปภาพที่เกี่ยวกับเรื่อง
ตลกขบขัน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.50 และร้อยละ 28.80 ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ต่อข้อคำถามที่ว่าบุคคลที่ชอบเล่าเรื่องตลกมักทำให้ผู้อื่นรู้สึกรำคาญ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 59.30 และ
ร้อยละ 24.50 ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อข้อคำถามที่ว่า การเรียกบุคคลอื่นว่าตัวตลก
ถือเป็นคำพูดที่แสดงถึงการดูถูกเหยียดหยาม

หมายเหตุ ข้อความที่มีเครื่องหมาย * หมายถึงข้อความทางด้านลบ

ตารางที่ 8

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนอารมณ์ขันเท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างและ คะแนนอารมณ์ขันที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ($n=184$)

ข้อมูล	คะแนนอารมณ์ขัน	
	เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ กลุ่มตัวอย่าง	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ กลุ่มตัวอย่าง
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
เพศ		
ชาย	49 (50.52)	35 (40.23)
หญิง	48 (49.48)	52 (59.77)
อายุ		
20-40 ปี	74 (76.29)	61 (70.11)
41-50 ปี	23 (23.71)	26 (29.89)
สถานภาพสมรส		
โสด	14 (14.43)	22 (25.28)
คู่	75 (77.32)	57 (65.52)
ม้าย หย่า แยก	8 (8.25)	8 (9.20)
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	34 (35.05)	31 (35.63)
ปริญญาตรีขึ้นไป	63 (64.95)	56 (64.37)
ตำแหน่ง		
ระดับบริหาร	24 (24.74)	23 (26.44)
ระดับปฏิบัติ	73 (75.26)	64 (73.56)
ระยะเวลาปฏิบัติงาน		
6 เดือน-20 ปี	83 (85.57)	71 (81.61)
21-40 ปี	14 (14.43)	16 (18.39)
ความเพียงพอของรายได้		
เพียงพอ	56 (57.73)	48 (55.17)
ไม่เพียงพอ	41 (42.27)	39 (44.83)

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีสัดส่วนของอารมณ์ขันสูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 50.52 และ ร้อยละ 49.48) กลุ่มที่มีอายุ 20-40 ปี จะมีสัดส่วนของอารมณ์ขันสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุ 41-60 ปี (ร้อยละ 76.29 และ ร้อยละ 23.71) สถานภาพสมรสผู้มีสัดส่วนของอารมณ์ขันสูงกว่าสถานภาพสมรสโสด และสูงกว่าสถานภาพสมรสฝ่าย หย่า แยก (ร้อยละ 77.32, 14.43 และ ร้อยละ 8.25) สำหรับระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีสัดส่วนของอารมณ์ขันสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 64.95 และ ร้อยละ 35.05) ในด้านตำแหน่ง พบว่า ระดับปฏิบัติมีสัดส่วนของอารมณ์ขันสูงกว่าระดับบริหาร (ร้อยละ 75.26 และ ร้อยละ 24.74) ระยะเวลาปฏิบัติงาน พบว่า กลุ่มที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานช่วง 6 เดือน-20 ปี มีสัดส่วนของอารมณ์ขันสูงกว่ากลุ่มที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลา 21-40 ปี (ร้อยละ 85.57 และ ร้อยละ 14.43) และความเพียงพอของรายได้ พบว่า กลุ่มที่รายได้เพียงพอมีสัดส่วนของอารมณ์ขันสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ (ร้อยละ 57.73 และ ร้อยละ 42.27)

การอภิปรายผล

ในการศึกษารั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 184 คน ผลการศึกษาสามารถอภิปรายได้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

การศึกษารั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีคะแนนอารมณ์ขัน โดยรวมเท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 52.70 ซึ่งหมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีอารมณ์ขันสูง ทั้งนี้ อาจเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยด้านบุคลิกหลายประการ ที่ส่งผลให้ภาพรวมของอารมณ์ขันเท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง โดยในการศึกษารั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.37 (ตารางที่ 1) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีอายุ 20-40 ปี และกลุ่มอายุ 41-60 ปี พบว่ากลุ่มที่มีอายุ 20-40 ปีจะมีสัดส่วนของอารมณ์ขันสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุ 41-60 ปี (ร้อยละ 76.29 และ ร้อยละ 23.71) (ตารางที่ 8) ซึ่งอิริคสัน Erickson อ้างใน วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์, 2545) แบ่งว่าบุคคลที่มีอายุอยู่ในช่วงอายุนี้นี้เป็นช่วงวัยรุ่นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ (adult period) ซึ่งวัยนี้จะพัฒนาความต้องการเป็นหลักฐานมั่นคง และความรู้สึกโดดเดี่ยวเดียวดาย จะมีงานทำที่มั่นคงมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่มากขึ้นซึ่งก่อให้เกิดความเครียด จึงอาจมีการนำอารมณ์ขันมาใช้ในการเผชิญต่อความเครียดที่เกิดขึ้นได้ กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการปฏิบัติงานอยู่ในช่วง 1-10 ปี (ร้อยละ 46.20) (ตารางที่ 2) เมื่อเปรียบเทียบระยะเวลาการปฏิบัติงานช่วง 6 เดือน-20 ปี และ 21-40 ปี พบว่า กลุ่มที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานช่วง 6 เดือน-20 ปี มีสัดส่วนของอารมณ์ขันสูงกว่ากลุ่มที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานช่วง 21-40 ปี (ร้อยละ 85.57 และ ร้อยละ 14.43) (ตารางที่ 8) ซึ่งหากพิจารณาเรื่องตำแหน่งของการปฏิบัติร่วมด้วยที่กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน (ร้อยละ 45.65) เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนโดยแบ่งตำแหน่งการทำงานเป็นระดับบริหารกับระดับปฏิบัติ พบว่า ระดับปฏิบัติมีอารมณ์ขันสูงกว่าระดับบริหาร (ร้อยละ 75.26 และ ร้อยละ 24.74) อาจอธิบายได้จากลักษณะของการทำงานสาธารณสุขที่เจ้าหน้าที่ เป็นผู้ที่ต้องทำงานด้านการให้ความรู้ มีการให้คำปรึกษารวมทั้งการส่งเสริมการใช้กลไกการปรับตัวในการเผชิญความเครียดที่เหมาะสมให้กับผู้ป่วยและผู้ที่มาใช้บริการ ดังนั้นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลจึงมีโอกาที่จะระลึกถึงและดึงเอาทักษะด้านการปรับตัวเพื่อเผชิญความเครียดมาใช้กับตนเองเมื่อเกิดความเครียดขึ้นได้ โดยที่อารมณ์ขันก็เป็นวิธีการเผชิญความเครียดที่มีประสิทธิภาพวิธีการหนึ่งที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเมื่อพิจารณาจากวัฒนธรรมของสังคมไทย พบว่าในบริบทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลนั้นลักษณะที่ตั้งของที่ทำงานเป็นพื้นที่ในชุมชน ซึ่งตามลักษณะวิถีชีวิตของสังคมไทยมักจะพบกับรอยยิ้ม และมี

ความเอื้ออาทรต่อกันในชุมชน (กรมสุขภาพจิต, 2545) ประกอบกับสังคมไทยเป็นเมืองพุทธศาสนา ซึ่งมีหลักพุทธธรรมเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและจิตวิญญาณ (เกษม ศิริสัมพันธ์, 2547) มีความเมตตา กรุณาและความเอื้ออาทรที่จะช่วยให้คนในสังคมเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีการปล่อยวางตามหลัก อุเบกขา รวมทั้งมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เกิดความผ่อนคลายได้ จากข้อมูลส่วนบุคคลที่กล่าวมา อาจมีส่วนทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.70 มีคะแนนอารมณ์ขั้นที่เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีคะแนนอารมณ์ขั้นด้านความคิด สร้างสรรค์อารมณ์ขั้นที่เท่ากับหรือสูงกว่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 57.10) ซึ่งหมายถึงกลุ่มตัวอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ด้านอารมณ์ขั้นที่สูง จากการพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้อารมณ์ขั้นสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับเพื่อน ๆ โดยเห็นด้วยร้อยละ 69.50 และเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 13.60 และในบางเวลากลุ่มตัวอย่างชอบคิดเรื่องราวที่ตลกขบขันหรือเรื่องราวที่สนุกสนานขึ้นเอง เห็นด้วยร้อยละ 65.80 และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 10.90 นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังมั่นใจว่าสามารถทำให้ผู้อื่นหัวเราะได้ โดยเห็นด้วยร้อยละ 62.50 และเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 10.40 (ตารางที่ 5) ซึ่งอธิบายได้จากบทบาทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ด้านสนับสนุนบริการอื่นๆ เช่นการถ่ายทอดความรู้ด้านสาธารณสุข การให้สุขศึกษาแก่ประชาชน กลุ่มเป้าหมาย (กระทรวงสาธารณสุข, 2542) อาจมีการนำอารมณ์ขั้นไปใช้ตามพัฒนาการของอารมณ์ขั้นในขั้นตอนที่ 4 ดังที่ โรบินสัน (Robinson, 1991) ได้กล่าวว่า เป็นขั้นที่สามารถมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างเรื่องขบขันและนำไปประยุกต์ใช้กับการดูแลสุขภาพแก่ผู้ป่วยและวางแผน การพยาบาลให้กับผู้ป่วย รวมทั้งนำเอาอารมณ์ขั้นไปใช้ในการสื่อสารกับคนอื่น ๆ หรือนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน เนื่องจากอารมณ์ขั้นจะสามารถช่วยในเรื่องการสื่อสารอย่างดีในระหว่างผู้ป่วยและบุคลากรในทีมสุขภาพ (Robinson, 1991)

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนอารมณ์ขั้นด้านทัศนคติต่ออารมณ์ขั้นกับบุคคลที่มีอารมณ์ขั้น เท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 53.80) ซึ่งหมายถึงกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่ออารมณ์ขั้นกับบุคคลที่มีอารมณ์ขั้นสูง ซึ่ง ธอร์สัน และ พาวเวล (Thorson & Powell, 1993b) ได้อธิบายไว้ว่า ทัศนคติต่อบุคคลที่มีอารมณ์ขั้น เป็นการยอมรับประโยชน์ของอารมณ์ขั้นที่มีต่อตนเองและต่อบุคคลอื่นจากประสบการณ์ที่บุคคลได้สัมผัสกับการใช้อารมณ์ขั้นแล้วสำเร็จหรือล้มเหลว อันจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการใช้อารมณ์ขั้นกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น บุคคลที่ประสบกับความสำเร็จของอารมณ์ขั้น จะเป็นแรงผลักดันให้มีการพัฒนาอารมณ์ขั้นของตนเองต่อไป จากการพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50.50 ไม่เห็นด้วยและร้อยละ 30.60 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อข้อความที่ว่า ฉันเป็นคนไม่ชอบอ่านหนังสือ สิ่งพิมพ์หรือรูปภาพที่เกี่ยวข้อง

เรื่องตลกขบขัน และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.50 ไม่เห็นด้วยและร้อยละ 28.80 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่า บุคคลที่ชอบเล่าเรื่องตลกมักทำให้ผู้อื่นรู้สึกไร้ค่า นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 59.30 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 4.50 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อข้อคำถามที่ว่า ฉันรู้สึกไม่สบายใจเมื่อมีคนรอบข้าง ส่วนใหญ่พูดถึงเรื่องราวที่ตลกขบขัน (ตารางที่ 7) ซึ่งทัศนคติต่ออารมณ์ขันกับบุคคลที่มีอารมณ์ขันนี้ สามารถอธิบายได้จากระยะเวลาการปฏิบัติงานด้วย จากการศึกษาของ ซัมเมอร์ (Sumner, 1990) ที่ศึกษาทัศนคติต่ออารมณ์ขันของพยาบาลวิชาชีพ เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออารมณ์ขันของพยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกัน พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี จะมีทัศนคติทางบวกต่ออารมณ์ขันต่ำ ขณะที่พยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานระยะเวลา 6-10 ปี จะมีทัศนคติทางบวกต่ออารมณ์ขันสูง เนื่องจากยังไม่มี การศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่ออารมณ์ขันในกลุ่มเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลมาก่อน แต่การ ศึกษานี้พอจะอธิบายได้ว่าระยะเวลามีผลต่อทัศนคติต่ออารมณ์ขันของบุคคล สำหรับการศึกษา ครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 6 เดือน-37 ปี โดยมีระยะเวลาการปฏิบัติงาน มากที่สุดในช่วง 1-10 ปี (ร้อยละ 46.20) (ตารางที่ 2)

สำหรับองค์ประกอบด้านการใช้อารมณ์ขันในการเผชิญความเครียด ซึ่ง ธอร์สัน และ พาวเวล (Thorson & Powell, 1993a) ได้อธิบายว่า การใช้อารมณ์ขันเป็นวิธีการเผชิญความเครียด โดยการขจัดอารมณ์เชิงลบ เช่น อารมณ์โกรธ อารมณ์วิตกกังวล และอารมณ์เครียดออกจาก ชีวิตประจำวัน เป็นต้น จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนอารมณ์ขันด้านการใช้อารมณ์ขัน ในการเผชิญความเครียดสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 53.30) ซึ่งหมายถึงกลุ่มตัวอย่างมี การใช้อารมณ์ขันในการเผชิญความเครียดสูง โดยการศึกษาครั้งนี้เมื่อพิจารณารายข้อประกอบด้วย พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.50 และร้อยละ 37.60 เห็นด้วยว่าอารมณ์ขันช่วยให้รู้สึกผ่อนคลาย และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 68.50 และร้อยละ 18.40 เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การใช้อารมณ์ขัน ในการเผชิญกับความเครียดเป็นวิธีการปรับตัวที่ดีมาก นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 69.60 และ ร้อยละ 16.80 เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การมีความคิดเชิงตลกขบขันหรือการมีอารมณ์ขัน ช่วยให้เอาชนะสถานการณ์ที่ยุ่งยากไปได้ (ตารางที่ 4) นอกจากนี้สามารถอธิบายได้จากอายุของ กลุ่มตัวอย่างโดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี (ร้อยละ 48.37) (ตารางที่ 1) เมื่อพิจารณาการแบ่งอายุตามที่ อิริคสัน (Erickson อ้างใน วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์, 2545) แบ่งไว้ว่าอายุช่วงนี้เป็นช่วงผ่านวัยรุ่นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ (adult period) ซึ่งเป็นวัยที่แสวงหาความ เป็นหลักฐานมั่นคง มีภาระหน้าที่และบทบาทความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น ตรงกับที่ ธอร์สัน และ พาวเวล (Thorson & Powell, 1997) กล่าวไว้ว่า อารมณ์ขันของบุคคลมีความแตกต่างกันในแต่ละ ช่วงอายุด้วย เมื่ออายุเพิ่มมากขึ้น มีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น มีความมั่นคงทางอารมณ์เพิ่มขึ้น ประกอบกับ

ต้องมีการระหน้าที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรคมากมายทั้งด้านชีวิตส่วนตัว และด้านชีวิตการทำงาน จึงให้ความสำคัญในการสร้างสรรค์อารมณ์ขันน้อยลง แต่จะนำอารมณ์ขันไปใช้ในการเผชิญความเครียดแทนมากขึ้น ดังการศึกษาของ ธอร์สัน และ พาวเวล (Thorson & Powell, 1997) ที่ศึกษาเปรียบเทียบอารมณ์ขันของกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 17-21 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 65-92 ปี โดยใช้แบบสอบถามอารมณ์ขันหลายมิติ (MSHS) การศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนอารมณ์ขันในกลุ่มวัยรุ่นสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนอารมณ์ขันในกลุ่มผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .0001 และเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านการใช้อารมณ์ขันในการเผชิญความเครียดแล้วพบว่า ในกลุ่มผู้สูงอายุมีคะแนนการใช้อารมณ์ขันในการเผชิญความเครียดมากกว่ากลุ่มวัยรุ่น

ด้านความชื่นชอบต่ออารมณ์ขันพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนอารมณ์ขันต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 60.90) ซึ่งหมายถึงกลุ่มตัวอย่างมีความชื่นชอบต่ออารมณ์ขันต่ำ เมื่อพิจารณาข้อคำตอบรายข้อของด้านความชื่นชอบต่ออารมณ์ขัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.10 เห็นด้วย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 2.20 ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อข้อคำถามที่ว่า ฉันรู้สึกชื่นชอบกับบุคคลที่มีความสามารถในการสร้างอารมณ์ขันได้ (ตารางที่ 6) นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 4.30 และร้อยละ 1.10 ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อข้อคำถามที่ว่า ฉันชอบเรื่องราวที่เป็นเรื่องตลกขบขัน (ตารางที่ 6) ซึ่งธอร์สัน และ พาวเวล (Thorson & Powell, 1993) อธิบายไว้ว่า ความชื่นชอบต่ออารมณ์ขัน เป็นลักษณะของบุคคลที่มีรสนิยมในอารมณ์ขัน มีความเกี่ยวข้องกับทัศนคติต่ออารมณ์ขัน ถ้าบุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่ออารมณ์ขันก็จะเกิดความชื่นชอบต่ออารมณ์ขันที่เกิดขึ้นทั้งต่อตนเอง และต่อบุคคลที่มีอารมณ์ขัน ส่วนใหญ่บุคคลที่มีความชื่นชอบต่ออารมณ์ขันมักจะเป็นบุคคลที่มีการแสดงออกด้านอารมณ์ขันต่อสถานการณ์อยู่เสมอ นอกจากนี้ ซิฟ (Ziv, 1984) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ว่ามีผลต่อความชื่นชอบอารมณ์ขันของแต่ละบุคคลด้วย เช่น ความแตกต่างทางบุคลิกภาพ ลักษณะอารมณ์ของบุคคล จะมีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจต่ออารมณ์ขัน กล่าวคือ หากบุคคลมีความสนุกสนานต่ออารมณ์ขันจะแสดงออกต่อความชื่นชอบอารมณ์ขันด้วยการหัวเราะ แต่ถ้าบุคคลไม่รู้สึกรื่นเริงสนุกสนานต่ออารมณ์ขันแทบจะไม่แสดงออกหรือแสดงออกได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับ เฟิสต์ (Feist, 1990) ที่กล่าวถึงลักษณะของอารมณ์ขันว่าเป็นความรู้สึกภายในของแต่ละบุคคลที่ตอบสนองต่อสถานการณ์โดยอัตโนมัติ ซึ่งบุคคลจะแสดงออกว่าชื่นชอบต่ออารมณ์ขันหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เคยได้รับ เช่น การเล่าเรื่องอารมณ์ขันแล้วไม่ได้รับความสนใจ จะส่งผลต่อความชื่นชอบอารมณ์ขันด้วย นอกจากนี้ เชด (Shade, 1996) กล่าวว่าความชื่นชอบต่ออารมณ์ขันยังขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลในการจำแนก เข้าใจเนื้อหาและแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่ออารมณ์ขัน การหัวเราะมีผลต่อ

ความขึ้นชอบต่ออารมณ์ขันของบุคคล การศึกษาครั้งนี้อธิบายได้จากลักษณะการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ ทำงานในเชิงรุกมากขึ้น โดยจากการดำเนินงานของจังหวัดอุดรดิตถ์ในระหว่างปลายปี 2546 ถึงต้นปี 2547 ได้เกิดสถานการณ์การระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลัน และตามมาด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนก ซึ่งเป็นปัญหาสาธารณสุขที่รุนแรง ทำให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับในจังหวัดอุดรดิตถ์ รวมถึงเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ต้องเร่งดำเนินการควบคุมโรคและป้องกันการแพร่กระจายของโรคอย่างเร่งด่วน (งานควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์, 2547) ทำให้ภาระงานและความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น การใช้อารมณ์ขันจึงต้องเป็นไปด้วยความระมัดระวัง ในสถานการณ์ที่มีความวิกฤติมาก การนำอารมณ์ขันมาใช้อาจไม่เหมาะสม (Robinson, 1991) ดังนั้นจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60.90 มีคะแนนอารมณ์ขันด้านความขึ้นชอบต่ออารมณ์ขันต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง